

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.X.30.272/2010/6. szám

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a ... dr. Csvila István ügyvéd) által képviselt **N. P. Korlátolt Felelősségű Társaság** ... hitelezőnek a dr. Hegedűs Péter ügyvéd ... által képviselt **E. Korlátolt Felelősségű Társaság** ... adós ellen a Csongrád Megyei Bíróságon 11.Fpk.06-08-000777 számon indított eljárásban a Szegedi Ítéltábla Fpkf.I.30.163/2010/2. számú jogerős végzése ellen a hitelező 31. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelme folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

v é g z é s t :

A Legfelsőbb Bíróság a Szegedi Ítéltábla Fpkf.I.30.163/2010/2. számú jogerős végzését hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság 22. sorszámu végzéséből a beszámítási kifogás elutasítására vonatkozó rendelkezést mellőzi, egyebekben azt helybenhagyja.

Kötelezi a bíróság az adóst, hogy 15 nap alatt fizessen meg a hitelező részére 30.000 (Harmincezer) forint másodfokú- és felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen a végzés ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A jogerős végzésben megállapított és a felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából jelentős tényállás a következő:

A hitelező 2008. december 22-én felszámolási eljárást kezdeményezett az adós ellen. Arra hivatkozott, hogy az adóssal 2006. július 7-én létrejött gépbérleti szerződésből eredően fennálló - 2006. szeptember 1-én és szeptember 19-én történt részletfizetésekkel csökkentett - követelése az adóssal szemben 3.344.880 Ft tőke és járuléka. Igazolta, hogy ennek az összegnek a

megfizetése érdekében 2008. október 28-án fizetési felszólítást küldött az adós részére.

A felszámolási eljárásban az adós a tartozást mind jogalapja, mind összege tekintetében elismerte. Védekezésében előadta, „szóbeli megállapodás született társaságunk képviselői, S. V. és K. Z. között tanúk jelenlétében arról, hogy az így végzett munkánk ellenértékét a hitelező elszámolja saját követelésébe, azaz beszámítja.” Állította, hogy a hitelező megrendelése alapján az általa a s-i laktanya bontása keretében 2006. október 11. és november 4. napja között végzett földmunkák ellenértékét szándékoztak a felek kompenzálni. A felszámolási eljárás során kiállított számlák alapján az adós követelése a hitelezővel szemben 6.662.800 forint, így - a beszámítás után - még neki áll fenn követelése 3.317.920 forint összegben a hitelezővel szemben. Emiatt a felszámolás elrendelésének feltételei nem állnak fenn.

A hitelező tagadta, hogy a beszámítás alapjául szolgáló bármilyen szerződéses jogviszony létrejött volna közte és az adós között. Állította, hogy a gépüzemnaplókon megrendelőként nem ő, hanem a T. M. Kft. szerepel, s az aláírások nem a hitelező képviselőjétől származnak.

Az elsőfokú bíróság az adós felszámolását elrendelte főeljárásként. Az adós fizetéseképtelenségét a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 27.§ (2) bekezdés a) pontja alapján állapította meg, az adós beszámítási kifogását érdemben nem vizsgálta.

Az adós fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság Fpkf.I.30.224/2009/3. számú végzésével hatályon kívül helyezte az elsőfokú bíróság végzését és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. Előírta, hogy az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárásban érdemben vizsgálnia kell az adósnak a megállapodás megkötésére és annak tartalmára vonatkozó állítását, mert csak ezt követően tud állást foglalni a beszámítási kifogás megalapozottsága kérdésében.

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárást követően megállapította, hogy a felek között 2006. szeptemberében a s-i volt szovjet laktanyában épületbontási és hulladék előkészítési munkák elvégzésére vonatkozóan sem írásban, sem szóban nem jött létre szerződés. Az adós ügyvezetője a hitelező ügyvezetőjével tárgyalásokat nem folytatott, megállapodást nem kötött. A csatolt iratok alapján azt állapította meg, hogy K. L., a T. M. Kft. ügyvezetője igazolta megrendelőként a munka elvégzését. Megállapította, hogy a beszámítási kifogás alaptalan, az adós tartozása a hitelezővel szemben megalapozza az adós fizetéseképtelenségét, ezért felszámolását főeljárásként elrendelte,

a beszámítási kifogást elutasította és kijelölte a felszámolót, valamint kötelezte az adóst a hitelező eljárás megindításával felmerült költségeinek a megfizetésére.

Az adós fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta, az eljárást megszüntette, s kötelezte a hitelezőt az adós első- és másodfokú eljárási költségeinek a megfizetésére.

A végzés indokolásában kifejtette, hogy a megismételt eljárás során az elsőfokú bíróság által meghallgatott tanúk egybehangzóan állították, az adós S-on munkát végzett, és arra 2006. október-november hónapokban került sor, az azonban nem került tisztázásra, hogy a munka melyik társaság megrendelése alapján folyt. A gépüzemnaplók megrendelői oldalán hol a hitelező, hol a T. M. Kft. került feltüntetésre, és a munkavégzést K. L. - a T. M. Kft. ügyvezetője - igazolta le. A lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján megállapította, hogy személyes összefonódás van a hitelező és a s-i munka vállalkozója, a T. M. Kft. között. A s-i munkára kötött vállalkozói szerződésben a vállalkozó képviselője K. Z. volt, aki a hitelező képviselőjeként a felszámolási kérelem alapjául szolgáló ügyletben is eljáró. Ilyen adatok mellett a másodfokú bíróság álláspontja szerint - a bizonyítékok Pp.206.§ (1) bekezdésében szabályozott mérlegelésével - nem zárható ki egyértelműen, hogy a s-i munkavégzés a hitelező megrendelése alapján történt, de az nem is igazolt. A felek között több évre visszamenően rendezetlen anyagi jogi vita van, melynek eldöntése főszabály szerint peres útra tartozik. Önmagában az adós által a felszámolási eljárásban előterjesztett beszámítási kifogás megalapozottságának bizonyíthatatlansága nem eredményezi szükségképpen a fizetéseképtelenség megállapítását. Az eljárásban feltárt összes körülmény, különösen az a tény, hogy a hitelező az adóssal szembeni számlakövetelését évekig nem érvényesítette, megerősíti az adós által hivatkozottakat annyiban, hogy ezt a követelést az adós már évekkel ezelőtt vitássá tette azzal, hogy a számlák kézhezvételét követően jelezte a hitelező felé beszámítási szándékát. Ezzel a felszámolás iránti kérelemben megjelölt számlakövetelés eleve vitatott volt, nem volt szükség arra, hogy a későbbiekben azt az adós írásban vitássá tegye.

A jogerős végzés ellen a hitelező nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte a másodfokú bíróság végzésének megváltoztatását és az elsőfokú bíróság végzésének helybenhagyását. Állította a Cstv. 27.§ (2) bekezdés a) pontjának, (6) bekezdésének és a Pp. 164.§ (1) bekezdésének, valamint 206.§ (1) bekezdésének megsértését.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság által lefolytatott tanúbizonyítás alkalmával az adós alkalmazottai nem tudták

megjelölni az általuk kitöltött gépnaplókban a megrendelő cég nevét. A gépnaplók tartalma ellentmondásos, javításokat tartalmaz. A hitelező a követelését okirattal bizonyította, a számláját az adós részére kiállította, az adóst a fizetésre felszólította. Ezzel szemben az adóst terhelte volna annak bizonyítása, hogy követelése áll fenn a hitelezővel szemben, és hogy a beszámításra vonatkozóan megállapodás jött létre közöttük. Állította, hogy a hitelező képviselője az adós képviselőjével nem találkozott és ezt az adós is elismerte. A hitelező ügyvezetője a képviselőjére meghatalmazást sem adott senkinek sem szerződés, sem beszámítási megállapodás megkötésére. Egyébként a Ptk. rendelkezései szerint nem is jöhetett létre beszámításra vonatkozó megállapodás a felek között, mert az adós a hitelezővel szembeni követeléséről a számláját csak 2009. januárjában - a felszámolási eljárás tartama alatt - állította ki. Emellett az adós maga is azt írta a fellebbezésében, lehet, hogy a T. M. Kft-vel kötötte meg a szerződést, a fellebbezést azért nyújtotta be, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem kellően tárta fel a tényeket, és ezért a felszámolási eljárás során nem volt teljes mértékben megalapozottan megállapítható, hogy a s-i munkavégzésre kik kötöttek szerződést.

A másodfokú bíróság azt az álláspontot fejtette ki, hogy a felszámolási eljárásban előterjesztett beszámítás bizonyítatlansága önmagában nem eredményezi szükségképpen a fizetéseképtelenség megállapítását, arra azonban nem tért ki - egyebek mellett -, hogy miért nem vitatta az adós korábban a tartozását. A hitelező álláspontja szerint a másodfokú bíróság a bizonyítékokat nem összességükben értékelte, és az adós által nem bizonyított tényeket vett figyelembe végzésének meghozatala során. Az állított „személyes összefonódás” tartalmát és logikai láncolatba helyezését sem végezte el.

Az adós felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős végzés hatályában való fenntartását és a hitelező eljárási költségben való marasztalását. Kifejtette, hogy a másodfokú bíróság végzése jogszerű és a hitelező megtévesztő, joggal való visszaélést megvalósító magatartása következtében szükségszerű is volt. Előadta, hogy a hitelező megrendelte a s-i munkák elvégzését az adós társaságtól, nyilvánvalóan tudva arról, hogy annak vállalási ára lényegesen magasabb, mint az adós korábbi hátralékos tartozása. Nyilvánvalóan fizetési problémái következtében a hitelező - kihasználva, hogy a s-i munkára írásbeli vállalkozói szerződés nem jött létre - a munkások által kitöltött gépüzemnaplóra a K. Z. által valószínűsíthetően „falcéggként” létrehozott T. M. Kft-t íratta fel - az adós tudta nélkül - megrendelőként, elkerülve ezzel a hitelezővel szemben esetlegesen indítandó felszámolási eljárást.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős másodfokú végzést a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Cstv. 6.§ (3) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 275. § (2) bekezdése alapján.

A felülvizsgálati kérelem alapos az alábbi indokok miatt.

Az e tekintetben nemvitás tényállás szerint a hitelező igénye 2006-ban keletkezett az adóssal szemben, melynek egy részét 2006. szeptemberében az adós már ki is egyenlítette. Az adós állítása szerint a hitelezővel szembeni követelése szintén 2006-ban keletkezett, tehát a hitelező 2008-ban küldött fizetési felszólítását megelőzően.

A másodfokú bíróság tényként azt állapította meg, hogy a fizetési felszólítást megelőzően a hitelező követelése vitatott volt, ezért az adósnak nem kellett azt írásban vitatottá tennie. Elfogadta ugyanis az adósnak azt az állítását, mely szerint a fizetési felszólítást megelőzően már évekkal korábban vitássá tette a hitelező követelését azzal, hogy jelezte beszámítási szándékát, s ezt - álláspontja szerint - az is megerősítette, hogy a hitelező az adóssal szembeni számlakövetelését évekig nem érvényesítette.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint önmagában az a tény, hogy a hitelező a követelését csak két év elteltével érvényesítette, nem értékelhető akként, mint amely alátámasztja az adós beszámítási szándékának közlésére, s ezzel a követelés vitatottá tételére vonatkozó állítását. Az adós ugyanis védekezésében maga sem állította, hogy a felszámolási eljárást megelőzően beszámítási nyilatkozatot tett volna, csak azt adta elő, hogy tanúk jelenlétében beszéltek arról, majd beszámítanak. A beszámítási nyilatkozatot csak a felszámolási eljárásban terjesztette elő azt követően, hogy a hitelezővel szemben kibocsátotta a számlát a követeléséről. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a lényeges körülményt is, hogy az adós állítása szerint a követelése jóval meghaladja a hitelező követelését, ezért ésszerűtlen volt az adós részéről, hogy ha ez a követelése valóban fennáll, legalább az általa tudott, elismert tartozása erejéig ne állítson ki számlát a hitelezővel szemben, a követelése beszámíthatósága érdekében.

A kifejtett indokok miatt a hitelező a felülvizsgálati kérelmében megalapozottan hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak megsértésével, okszerűtlenül jutott arra a következtetésre, amely szerint már eleve vitatott volt a hitelező követelése, s ezért az adósnak nem kellett írásban vitatnia azt.

Miután a fent kifejtettekből következően nem állapítható meg tényként az, hogy a hitelező követelése a fizetési felszólítást megelőzően vitatott volt, és az adós a beszámítási kifogását csak a

felszámolási eljárásban terjesztette elő, a továbbiakban a Legfelsőbb Bíróságnak abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy a Cstv. 27.§ (2) bekezdés a) pontjának és (3) bekezdésének, valamint a Ptk.296. § (2) bekezdésének a rendelkezéseit hogyan kell együttesen alkalmazni akkor, amikor az adós a felszámolási eljárás során olyan követelést kíván a hitelező felszámolási kérelmet megalapozó követelésébe beszámítani, amely már a felszámolási eljárást megelőző fizetési felszólítás előtt fennállt és esedékes volt.

A jelen ügyben alkalmazandó, a 2007. évi LXXVIII. törvény 1.§ (8) bekezdésével módosított Cstv. 27.§ (2) bekezdés a) pontja szerint a bíróság az adós fizetéseképtelenségét akkor állapítja meg, ha szerződésen alapuló nem vitatott vagy elismert tartozását a teljesítési idő lejártát követő 15 napon belül sem egyenlítette ki vagy nem vitatta, és az ezt követő hitelezői írásbeli fizetési felszólításra sem teljesítette.

Az adóssal szembeni követelés vitatásának a Cstv. 27.§ (3) bekezdése szerint legkésőbb a hitelező fizetési felszólításának kézhezvételét megelőző napig írásban van helye. Amennyiben az adós vitatása elkésett, a tartozás kiegyenlítése nem minősül tartozáselismerésnek, az a teljesítés polgári peres eljárásban történő visszakovertelését nem zárja ki.

A Cstv-t módosító 2007. évi LXXVIII. törvény 1.§-ához fűzött - a jogalkotó akaratát magyarázó - indokolás hangsúlyozza, hogy "amennyiben a fizetési határidő, illetve az azt követő 15 nap eredménytelenül telik el, vagyis az adós nem vitatja és nem is egyenlíti ki a szerződéses jogviszonyból eredő tartozását, az adóssal szemben beállnak a felszámolás megindításának feltételei." A módosítás céljaként azt jelölte meg, hogy lehetővé tegye a hitelezők számára a fellépést a "mulasztó, gondatlan, rosszhiszemű adóssal szemben" úgy, hogy a mulasztás, gondatlanság, késedelem következményeit az adósra terhelje.

A Ptk.296.§ (2) bekezdése értelmében a beszámítás erejéig a kötelezettségek megszűnnek, azaz anyagi jogilag a beszámítás a kötelezettség teljesítésének egy módja.

Az adós követelésének a hitelező követelésébe történő beszámítása egyben - az adós részéről - a követelés vitatásának minősül, ugyanis ezzel az adós azt állítja, hogy a beszámítással megszűnt a tartozása.

A Cstv-nek az ismertetett fizetéseképtelenségi tényállást meghatározó szabályaira tekintettel - amely a vitatásra korlátozott időtartamot biztosít - vizsgálni kell azt, hogy az adós beszámítani kívánt követelése mikor keletkezett, s ehhez képest a beszámítást

tartalmazó, s egyben a követelés vitatásának minősülő nyilatkozatot mikor közölte a hitelezővel. Ha ugyanis a hitelező fizetési felszólításának kézhezvétele előtt már fennállott és lejárt adósi követelés beszámítására irányuló nyilatkozat megtételére, azaz a követelés vitatására csak a fizetési felszólítást követően kerül sor, az a fizetéseképtelenség vizsgálata során, a Cstv. 27.§ (2) bekezdésének a) pontjában foglaltakra tekintettel már nem vehető figyelembe. Az ellentétes jogértelmezés azzal járna, hogy a beszámítási nyilatkozat időben történő megtételét, s ezzel a követelés vitatását elmulasztó, gondatlan adósnak a felszámolási eljárásban mégsem kellene viselnie késedelme jogkövetkezményeit.

Mindezekből következően a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy jelen eljárásban az adós által állított, a hitelező fizetési felszólításának kézhezvétele előtt már fennállott és esedékessé vált követelésnek a felszámolási eljárás tartama alatt történt beszámításával a hitelező felszámolási kérelmét megalapozó követelését, - a Cstv. 27.§ (2) bekezdésének a) pontjában szabályozott, a vitatásra nyitva álló határidő elteltét követően - már nem lehetett vitatottá tenni. Az elkésetten bejelentett beszámítási kifogás megalapozatlanságát érdemben nem lehetett volna vizsgálni. A hitelező a felülvizsgálati kérelmében megalapozottan hivatkozott a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjának és (6) bekezdésének téves alkalmazására.

A másodfokú bíróság jogszabálysértően szüntette meg az eljárást.

A kifejtett indokok miatt a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróság végzését a Pp.275.§ (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság végzéséből a beszámítási kifogás elbírálására vonatkozó rendelkezést mellőzte, egyebekben az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján az adóst kötelezte a hitelező által lerótt felülvizsgálati eljárási illeték, valamint a 32/2003. (VIII.22.)IM rendelet 3. § (3)-(5) bekezdései és 4/A. §-a alapján megállapított, a hitelezőt képviselő ügyvéd munkadíját tartalmazó másodfokú- és felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

Budapest, 2011. március 18.

Dr. Török Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Csőke Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes s.k. bíró

